

Plenarinio posėdžio dokumentas

A8-0286/2016

12.10.2016

PRANEŠIMAS

dėl ES strategijos Irano atžvilgiu po susitarimo dėl branduolinės programos
(2015/2274(INI))

Užsienio reikalų komitetas

Pranešėjas: Richard Howitt

TURINYS

	Psl.
PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS	3
TARPTAUTINĖS PREKYBOS KOMITETO NUOMONĖ	16
GALUTINIO BALSAVIMO ATSAKINGAME KOMITETE REZULTATAI	20

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS

dėl ES strategijos Irano atžvilgiu po susitarimo dėl branduolinės programos (2015/2274(INI))

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Komisijos pirmininko pavaduotojos ir Sąjungos vyriausiosios įgaliotinės užsienio reikalams ir saugumo politikai Federicos Mogherini ir Irano užsienio reikalų ministro Mohammado Javado Zarifo 2016 m. balandžio 16 d. Teherane padarytą bendrą pareiškimą,
- atsižvelgdamas į 2015 m. liepos 20 d. priimtą JT Saugumo Tarybos rezoliuciją Nr. 2231 (2015),
- atsižvelgdamas į 2015 m. liepos 20 d. Komisijos išvadas dėl susitarimo su Iranu dėl branduolinės programos,
- atsižvelgdamas į ankstesnes rezoliucijas dėl Irano, ypač į 2011 m. kovo 10 d. rezoliuciją dėl ES požiūrio Irano klausimu¹, 2012 m. birželio 14 d. rezoliuciją dėl etninių mažumų padėties Irane², 2011 m. lapkričio 17 d. rezoliuciją dėl paskutinių žmogaus teisių pažeidimo atvejų Irane³ ir 2014 m. balandžio 3 d. rezoliuciją dėl ES strategijos Irano klausimu⁴,
- atsižvelgdamas į ES strateginę programą ir veiksmų planą žmogaus teisių ir demokratijos srityje, atsižvelgdamas į ES metinius pranešimus dėl žmogaus teisių,
- atsižvelgdamas į savo ankstesnes rezoliucijas dėl ES metinių pranešimų dėl žmogaus teisių,
- atsižvelgdamas į savo 2015 m. spalio 8 d. rezoliuciją dėl mirties bausmės⁵,
- atsižvelgdamas į 2016 m. kovo 10 d. JT specialiojo pranešėjo pranešimą apie žmogaus teisių padėtį Irano Islamo Respublikoje, pastaruosius jo 2016 m. gegužės 20 d. ir birželio 8 d. pareiškimus, kuriuose išreikštas susirūpinimas dėl žmogaus teisių gynėjų įkalinimų ir pastarosios neapykantos kurstymo bangos, nukreiptos prieš bahajų bendruomenę, ir į 2016 m. kovo 3 d. JT Generalinio Sekretoriaus pranešimą apie žmogaus teisių padėtį Irano Islamo Respublikoje,
- atsižvelgdamas į 2015 m. gruodžio 17 d. priimtą Jungtinių Tautų Generalinės asamblėjos rezoliuciją dėl žmogaus teisių padėties Irano Islamo Respublikoje (A/RES/70/173),
- atsižvelgdamas į 2015 m. spalio 14 d. Komisijos pirmininko pavaduotojos ir Sąjungos

¹ Priimti tekstai, P7_TA(2011)0096.

² Priimti tekstai, P7_TA(2012)0265.

³ Priimti tekstai, P7_TA(2011)0517.

⁴ Priimti tekstai, P7_TA(2014)0339.

⁵ Priimti tekstai, P8_TA(2015)0348.

vyriausiosios įgaliotinės užsienio reikalams ir saugumo politikai Federicos Mogherini pareiškimą dėl nepilnamečio nusikaltėlio mirties bausmės vykdymo Irane ir 2016 m. gegužės 20 d. pareiškimą dėl Irano žmogaus teisių gynėjos Nargesės Mohammadi nuteisimo,

- atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 52 straipsnį,
 - atsižvelgdamas į Užsienio reikalų komiteto pranešimą ir Tarptautinės prekybos komiteto nuomonę (A8-0286/2016),
- A. kadangi po susitarimo su Iranu dėl branduolinės programos ir vidaus politinių įvykių Irane šiuo metu yra galimybė vykdyti reformas šalyje ir gerinti jos santykius su Europos Sąjunga;

ES ir Irano santykiai

Politinis dialogas

1. mano, kad Bendras visapusiškas veiksmų planas (BVVP), kitaip vadinamas susitarimu su Iranu dėl branduolinės programos, buvo didelis Europos diplomatijos laimėjimas ir kad dabar turėtų ne tik labai pagerėti ES ir Irano santykiai, bet ir turėtų atsirasti daugiau stabilumo visame regione; mano, kad dabar abi pusės yra atsakingos už tai, kad būtų užtikrintas griežtas ir visapusiškas jo įgyvendinimas; palankiai vertina bendros komisijos, kurią sudaro Irano ir E3 / ES+3 (Kinija, Prancūzija, Vokietija, Rusijos Federacija, Jungtinė Karalystė ir Jungtinės Amerikos Valstijos, taip pat vyriausiasis įgaliotinis ir pirmininko pavaduotojas) atstovai, sukūrimą; visapusiškai remia Europos Sąjungos vyriausiosios įgaliotinės užsienio reikalams ir saugumo politikai atliekamą pagal BVVP sukurtą bendros komisijos koordinatorės vaidmenį ir mano, kad ir toliau labai svarbu griežtai ir visapusiškai gyvendinti BVVP;
2. palankiai vertina 2016 m. balandžio 16 d. Komisijos pirmininko pavaduotojos ir Sąjungos vyriausiosios įgaliotinės užsienio reikalams ir saugumo politikai Federicos Mogherini ir septynių Europos Komisijos narių vizitą į Iraną, kaip svarbų įvykį siekiant priimti plataus užmojo dvišalių ES ir Irano santykių darbotvarkę bendrų interesų srityse; pažymi, kad Komisija keliuose pareiškimuose ir ES delegacijos Irane (paskutinę iš jų sudarė Komisijos pirmininko pavaduotoja ir vyriausioji įgaliotinė bei septyni Komisijos nariai) sutelkė dėmesį į prekybos ir ekonominių ryšių plėtojimą;
3. primena, kad Irano Islamo Respublikai įvykdžius savo įsipareigojimus pagal Bendrą visapusišką veiksmų planą Tarybos priimtas sprendimas panaikinti visas prieš šalį taikytas su branduoliniais bandymais susijusias sankcijas sudaro sąlygas atnaujinti santykius su Iranu ir suteiks galimybių ir naudos abiem pusėms, kadangi bus įmanoma iš naujo atverti Irano rinką Europos įmonėms; primena, kad Irane gyvena daug palyginti išsilavinusių ir jaunų žmonių, kad jo BVP sudėtis yra viena įvairiausių regione, kad šiai šaliai reikia investicijų ir ji yra potenciali rinka kokybiškoms Europos prekėms;
4. palankiai vertina atvirumą palaikant santykius su Iranu; pažymi, kad ES ir Irano santykiai turėtų būti plėtojami susiejant juos su branduolinės programos (BVVP) įgyvendinimu; primena, kad pagal susitarimo sąlygas tuo atveju, jei Iranas jo neįgyvendina, gali būti vėl taikomos sankcijos; ragina atnaujinti ES, jos valstybių narių

ir Irano santykius, kuriuose abi pusės glaudžiai bendradarbiautų dvišalių ir daugiašalių klausimų srityje, kad būtų užtikrintas stabilesnis regionas ir veiksmingas susitarimo dėl branduolinės programos įgyvendinimas; mano, kad ES ir Irano santykiai turėtų būti plėtojami vykdant daugiasluksnį dialogą, apimantį politinius, diplomatinius, ekonominius, akademinius, techninius ir žmonių tarpusavio ryšius, kuriuos palaikant dalyvautų ir pilietinės visuomenės veikėjai, NVO bei žmogaus teisių gynėjai; pritaria tam, kad ES ir Irano santykiai būtų atverti siekiant abiejų šalių naudos, grindžiami realistišku bendrų interesų ir skirtumų vertinimu siekiant skatinti laipsnišką bendradarbiavimo plėtojimą pasitikėjimo stiprinimo sąlygomis, pirmiausia siekiant naudos Irano ir ES žmonėms; atsižvelgdamas į tai, pritaria Europos Sąjungos įsipareigojimui atnaujinti santykius su Iranu remiantis dialogu, kuris būtų: apimantis daug sričių, grindžiamas bendradarbiavimu tose srityse, kuriose Iranas ir ES turi bendrų interesų, kritiškas, atviras ir sąžiningas tose srityse, kuriose Iranas ir ES nesutaria, tačiau ieško bendro vardiklio, apskritai konstruktyvus dvasia ir darbais;

5. palankiai vertina institucinius pakeitimus, padarytus Europos išorės veiksmų tarnyboje (EIVT) siekiant atspindėti BVVP rezultatus, visų pirma tai, kad buvo įsteigta EIVT Irano darbo grupė, kurios tikslas yra koordinuoti įvairias veiksmų visų su Iranu susijusių klausimų atžvilgiu sritis; palankiai vertina veiksmus, kurių ėmėsi EIVT, kad sudarytų ES delegaciją į Teheraną, kaip raginta ankstesnėse EP rezoliucijose, nes ji padės ES bendradarbiauti su Irano valdžios institucijomis, kad šalies visuomenė geriau susipažintų su ES, kad būtų pašalinti nesusipratimai ir būtų skatinamas didesnis ES ir Irano bendradarbiavimas; šiuo atžvilgiu pabrėžia, kad prekyba ir investicijos priklauso ES kompetencijai ir kad ES delegacijos į Iraną sudarymas supaprastintų ES ir Irano bendradarbiavimą prekybos, švietimo, kultūros, žmogaus teisių ir aplinkos tvarumo srityse ir kartu prisidėtų prie abiejų pusių lūkesčių patenkinimo; pabrėžia, kad persų kalba transliuojamas kanalas „Euronews“ ateityje turėtų būti svarbus žiniasklaidos tiltas tarp Europos Sąjungos ir persų kalba kalbančių žmonių;
6. primena, kad ES ir Iranas nusprendė konstruktyviai spręsti bendros svarbos klausimus; ragina, kad ES strategija dėl bendradarbiavimo su Iranu atkūrimo visų pirma būtų grindžiama pasitikėjimo kūrimo priemonėmis technikos srityse, kad būtų sukurti teigiami ES ir Irano bendro darbo precedentai ir būtų sudarytos sąlygos prasmingesniai ilgalaikiam bendradarbiavimui;
7. primygtinai teigia, kad, kaip strategijos siekiant atkurti tarpusavio pasitikėjimą dalį, svarbu plėtoti ES ir Irano santykių parlamentinį aspektą; šiuo atžvilgiu dar kartą pareiškia pritariantis Parlamento ir Medžliso aptariamam pasiūlymui dėl tarpparlamentinio dialogo kovos su terorizmu klausimu, kurį vykdant būtų pripažįstami bendri radikalėjimo Irane, Artimuosiuose Rytuose ir pačioje ES keliami iššūkiai; palankiai vertina atnaujintą ES ir Irano politinį dialogą, įskaitant žmogaus teisių klausimus; skatina plėtojant dialogą žmogaus teisių klausimais ateityje įtraukti teisminių institucijų, saugumo pajėgų ir pilietinės visuomenės atstovus; pripažįsta, kad nors esama abiejų šalių įtarumo ir nepasitikėjimo, taip pat esama ilgos daugelio valstybių narių ir Irano istorijos, ir kad Iranas siekia gerų santykių su ES, o tai suteikia galimybių kurti tarpusavio pasitikėjimą ir pagarba grindžiamus santykius; atkreipia dėmesį į Irano vidaus politikos sudėtingumą ir kartoja, kad ES nesiekia kištis į politinius šios ar bet kurios kitos šalies vidaus pasirinkimus, tačiau siekia bendradarbiavimo, grindžiamo abipuse pagarba tarptautiniams standartams ir principams; mano, kad visiškas santykių

normalizavimas gali įvykti tik lygiagrečiai toliau įgyvendinant Bendrą visapusišką veiksmų planą (BVVP) pasitelkiant reguliary ir nepertraukiamą dialogą ir kad neatidėliotinas prioritetas turėtų būti ES ir Irano santykių aprėpties plėtimas tose srityse, dėl kurių esama bendro sutarimo; vis dėlto mano, kad svarbiausias tikslas turi būti Irano ir ES partnerystės sukūrimas;

8. dar kartą pabrėžia tvirtą principinį ir ilgalaikį Europos Sąjungos nepritarimą mirties bausmei visais atvejais ir bet kuriomis aplinkybėmis ir dar kartą akcentuoja, kad mirties bausmės panaikinimas yra pagrindinis ES žmogaus teisių ir užsienio politikos tikslas; vis dar kritiškai vertina dažną mirties bausmės taikymą Irane; mano, kad svarbus politinio dialogo tikslas – mažinti mirties bausmės taikymą; ragina nedelsiant paskelbti mirties bausmės vykdymo Irane moratoriumą; atkreipia dėmesį į tai, kad dauguma mirties bausmių įvykdoma už nusikaltimus, susijusius su narkotikais; supranta, su kokiais iššūkiais susiduria Iranas, kaip vienas iš pagrindinių narkotikų tranzito maršrutų pasaulyje, kurio teritorijoje konfiskuojama 86 proc. viso pasaulyje konfiskuojamo opiumo; nepaisant to, mano, kad įsipareigojimai spręsti su mirties bausme susijusias problemas, pvz., mirties bausmės už su narkotikais susijusius nusikaltimus ir jaunesniems nei 18 metų amžiaus asmenims taikymo problemą (abiems atvejais pažeidžiami Irano savanoriškai priimti tarptautiniai įsipareigojimai žmogaus teisių ir humanitarinės teisės srityje), galėtų tapti bendra darbotvarke siekiant spręsti šį klausimą; ragina Irano parlamento narius visų pirma peržiūrėti 2013 m. baudžiamojo kodekso 91 straipsnį, kad panaikintų mirties bausmės taikymą jaunesniems nei 18 metų amžiaus asmenims; pažymi, kad Irano parlamentui pateiktas teisės akto projektas, pagal kurį, jei jis būtų patvirtintas, bausmė už nesmurtinius su narkotikais susijusius nusikaltimus būtų sušvelninta pakeičiant mirties bausmę įkalinimu iki gyvos galvos; pažymi, kad tuo atveju, jei projektas būtų priimtas, galėtų gerokai sumažėti įvykdomų mirties bausmių skaičius;
9. pabrėžia, kad panaikinus mirties bausmę už nusikaltimus, susijusius su narkotikais, būtų itin sumažintas įvykdomų mirties bausmių skaičius (Irano skaičiavimais, iki 80 proc.); ragina, kad ES ir Irano bendradarbiavimas kovojant su narkotikais taptų vienu iš šalyje vykdomos mirties bausmės problemos sprendimo būdų ir drauge būtų laikomasi žmogaus teisių normų; ragina Komisiją teikti techninę pagalbą ir stiprinti administracinius gebėjimus, kuriais siekiama remti teisinės valstybės principą Irane, be kita ko, skatinant teisingumo sistemos reformą, kad būtų pagerinta atskaitomybė, ir įkalinimo bei mirties bausmės alternatyvas; ragina Komisiją užtikrinti, kad Iranui teikiama techninė ar kitokia pagalba nebūtų naudojama žmogaus teisių pažeidimams vykdyti;

Prekybos ir ekonomikos klausimai

10. atkreipia dėmesį į Irano paskelbtą tikslą pasiekti, kad metinis augimo greitis būtų 8 proc.; mano, jog tam, kad Iranas pasiektų šį tikslą, Europos investicijos yra labai svarbios; pabrėžia, kad Europos Sąjunga netrukdo Irane vykdyti leidžiamos verslo veiklos ir netrukdytų tarptautinėms įmonėms ar finansų institucijoms, kurių veikla susijusi su Iranu, jeigu jos laikysis visų taikytinų teisės aktų; pabrėžia, jog tam, kad išnaudotų savo ekonominį potencialą, Iranas turės imtis veiksmų, kad sukurtų skaidrią ekonominę aplinką, kuri pritrauktų tarptautinių investicijų, ir imtis kovos su korupcija priemonių visais lygmenimis, ypač siekdamas laikytis Finansinių veiksmų darbo grupės

(FATF) rekomendacijų, kuriose sprendžiami tokie klausimai kaip kapitalo judėjimo į teroristines organizacijas nutraukimas; ragina ES visapusiškai remti Irano pastangas šiame procese, visų pirma remiant darbą, kurį atliekant siekiama sudaryti dvišalę ES ir Irano investicijų sutartį;

11. pabrėžia, kad prekyba ir galimybė vėl naudotis pasauline taisyklėmis pagrįsta prekybos sistema galėtų būti priemonės, kuriomis būtų nutraukta Irano izoliacija, ir kad prekyba galėtų būti svarbi politinio dialogo stiprinimo ir regiono šalių tarpusavio bendradarbiavimo skatinimo priemonė siekiant sustiprinti regioninę plėtrą, padidinti užimtumą ir stabilumą platesniame regione;
12. pažymi, kad Irano ekonomika yra antra pagal dydį Artimuosiuose Rytuose ir skaičiuojama, kad 2015 m. jos nominalusis BVP siekė 397 mlrd. USD; be to, pažymi, kad šiuo metu ES prekybos su Iranu vertė yra maždaug 8 mlrd. USD ir tikimasi, kad ji per ateinančius dvejus metus padidės keturis kartus; primena, kad ES anksčiau buvo pagrindinė Irano prekybos partnerė, ir mano, kad ji turėtų siekti atgauti šią poziciją; pritaria ES prekybos santykių su Iranu išplėtimui ir ragina ES plėtoti komercinį, finansinį ir ekonominį bendradarbiavimą su Iranu, kad būtų siekiama geresnių Irano gyventojų gyvenimo sąlygų ir užimtumo bei didesnio regiono vystymosi; mano, kad prekybos su Iranu ir investicijų į jį didinimas ilginiui gali prisidėti prie taikos ir stabilumo skatinimo platesniame regione, jeigu ES galės rasti galimybių vykdyti regionines investicijų programas, pvz., susijusias su energijos ir transporto jungtimis;
13. mano, kad, nepaisant didelio skaičiaus pasirašytų sutarčių su Europos įmonėmis, Iranas nepajėgus vykdyti savo įsipareigojimų dėl nepakankamo likvidumo, o tai Irano atvėrimo procesą įsuks į užburta ratą;
14. pažymi, kad Irano ekonomika yra didžiausia pasaulyje PPO nepriklausanti ekonomika; atsižvelgdamas į tai, remia Irano siekį prisijungti prie PPO; pažymi, kad dabartiniai ES įgaliojimai vesti derybas dėl prekybos ir bendradarbiavimo susitarimo su Iranu yra pasenę; ragina Komisiją ištirti santykių prekybos ir investicijų srityse su Iranu stiprinimo galimybes siekiant, kad Iranas labiau laikytųsi PPO taisyklių ir kad būtų apsaugotos Europos investicijos; pabrėžia, kad oficialios derybos sudarytų galimybę ES visapusiškai pasinaudoti savo, kaip didžiausios integruotos rinkos ir ekonominio bloko, padėtimi kaip svertu ir sukurti forumą, kuriame būtų keičiamasi nuomonėmis ir vyktų dialogas; ragina ES išnagrinėti galimybę atnaujinti diskusijas su Iranu dėl jo prisijungimo prie Pasaulio prekybos organizacijos, nes narystė PPO padėtų labiau liberalizuoti Irano ekonomiką ir paskatintų jos augimą, šalyje įtvirtintų pasaulinę taisyklėmis pagrįstą sistemą ir sukurtų mechanizmą, kuriuo būtų remiamos būtinos ekonomikos reformos Irane ir prižiūrima, kad Iranas atsiskaitytų už tarptautinius įsipareigojimus; ragina Komisiją pasinaudoti šiomis derybomis kaip galimybe skatinti vykdyti svarbias darbo teisių reformas, pagrįstas pagrindinėmis TDO konvencijomis; yra susirūpinęs dėl uždelsto PPO darbo grupės Irano prisijungimo klausimu pirmininko paskyrimo; ragina Komisiją visapusiškai pasinaudoti savo įtaka, kad būtų nedelsiant panaikinta ši kliūtis ir pradėtas Irano prisijungimo prie PPO procesas; mano, kad siekiant užbaigti prisijungimo procesą Iranas turėtų būti išbrauktas iš Finansinių veiksmų darbo grupės (FATF) viešojo deklaracijoje pateikiamo sąrašo;
15. mano, kad nepakankama saviraiškos laisvė internete, sistemingas interneto duomenų

srauto stebėjimas ir priežiūra, taip pat skaitmeninių teisių stygius, taip pat žmogaus teisių ir laisvių pažeidimai, trukdo prekybai su Iranu; pabrėžia atviro ir saugaus interneto potencialą plėtojant skaitmeninę ekonomiką Irane; dar kartą ragina užtikrinti veiksmingą Europos eksporto kontrolės režimą siekiant sukliudyti, kad dvejopos paskirties prekės ir technologijos būtų netinkamai naudojamos pažeidžiant žmogaus teises ir prieš ES;

16. taip pat pabrėžia, jog Iranui svarbu plėtoti ekonominius ir prekybos ryšius su savo regiono subjektais, tinkamai laikantis PPO taisyklių, kad būtų sukurtas darnus ekonomikos ir prekybos blokas; pažymi, kad Europos Sąjunga gali suteikti žinių ir paramą šio regioninio dialogo užmezgimui ir plėtrai;
17. mano, kad ES ir tarptautinės bendruomenės su branduoliniais klausimais susijusių ekonominių ir finansinių sankcijų panaikinimas, kaip nustatyta BVVP, yra svarbus aspektas siekiant pademonstruoti, kad ES įvykdė savo įsipareigojimus Irano atžvilgiu, taip pat įrodyti, kad esama pasiryžimo stiprinti ekonominį bendradarbiavimą siekiant abipusės ekonominės naudos; vis dėlto pažymi, kad, nors šiuo metu panaikinta didžioji dalis ekonominių ir finansinių sankcijų, kai kurios iš jų tebėra taikomos ir joms susitarimas dėl branduolinės programos nedarė įtakos; ragina ES skatinti ES įsisteigusias verslo įmones užtikrinti visapusišką Irane vykdomos savo veiklos skaidrumą; ragina pabrėžti investicijų kokybę ir kiekybę ir imtis iniciatyvos siekiant įvertinti, ar naujos investicijos atitinka JT verslo ir žmogaus teisių pagrindinius principus, panašiai buvo padaryta, kai buvo panaikintos sankcijos Mianmarui / Birmam; pažymi, kad norint, jog sustiprėję ES ir Irano prekybos ryšiai turėtų teigiamą poveikį visai Irano visuomenei, itin svarbu veiksmingai įgyvendinti įmonių socialinės atsakomybės gaires;
18. primena, kad dėl pagrindinių JAV sankcijų ir dėl to, kad sandorių valiuta yra doleris, ES įmonėms, norinčioms investuoti Irane, kyla teisinis netikrumas, todėl trukdoma siekti numatytos ekonominės BVVP naudos Irano gyventojams; primygtinai teigia, kad, laikantis FATF rekomendacijų, būtina spręsti šį ir kitus finansinius klausimus siekiant užtikrinti reikalingą aiškumą ir teisinį tikrumą, kad ES įmonės galėtų vykdyti veiklą Irane; ragina keisti požiūrį prekybos su Iranu klausimu; ragina, kad euras būtų sandorių su Iranu valiuta, siekiant išvengti JAV valdžios institucijų sankcijų, kurios praeityje buvo taikytos kai kuriems Europos bankams; palankiai vertina glaudų dialogą su JAV, siekiant užtikrinti prekybos mainų tęstinumą ir ES investicijas Irane;
19. tuo pačiu metu pabrėžia, kad būtina dėti daugiau pastangų siekiant užtikrinti tarptautinėms investicijoms palankią aplinką, kad Iranas galėtų išnaudoti savo ekonomines galimybes; šiuo atžvilgiu ragina Iraną užtikrinti finansų sektoriaus skaidrumą ir kovoti su korupcija ir pinigų plovimu laikantis Finansinių veiksmų darbo grupės rekomendacijų (FATF); palankiai vertina Irano vyriausybės veiksmų planą dėl FATF rekomendacijų, taip pat liepos 12 d. surengtus ES ir Irano pareigūnų susitikimus techniniais klausimais siekiant imtis reikalingų reformų šioje srityje;
20. palankiai vertina tai, kad BVVP jau pasiekti teigiami rezultatai, pvz., per pirmus šešis 2016 m. mėnesius 43 proc. padidėjo Irano ir ES prekyba, palyginti su tuo pačiu laikotarpiu 2015 m., tai, kad 30 Irano bankų prisijungė prie SWIFT, taip pat teigiamą BVVP poveikį stiprinant mažėjančios infliacijos ir palūkanų normų tendenciją Irane;

palankiai vertina tai, kad Irane veiklą vykdo vis didesnis smulkių Europos bankų skaičius ir taip MVĮ suteikiama daugiau galimybių gauti kreditą; ragina ypatingą dėmesį skirti Europos ir Irano MVĮ vaidmeniui prekybos santykių stiprinimo srityje;

21. palankiai vertina tai, kad Irano vyriausybė siekia pritraukti užsienio investicijas, nes visuose pagrindiniuose ekonomikos sektoriuose reikia tiesioginių užsienio investicijų; pažymi, kad per ateinančius 10 metų gali prireikti 1 trln. USD investicijų į infrastruktūrą, kurios suteiktų galimybę Europos įmonėms, taip pat energetikos, automobilių ir oro transporto gamybos sektoriuose; palankiai vertina tai, kad nuo BVVP pasirašymo Teherane apsilankė 180 prekybos delegacijų, taip pat iš 15 ES valstybių narių, ir tai rodo didėjančią susidomėjimą ekonominiais santykiais su Iranu; ragina ES ir jos valstybes nares išnagrinėti galimybę naudoti eksporto kreditų garantijas, kad Irane būtų skatinama prekyba, projektų finansavimas ir investicijos; palankiai vertina Irano vyriausybės ir bendrovių „Airbus“ bei „Boeing“ susitarimų sudarymą, kaip tolesnę pasitikėjimo didinimo priemonę po BVVP priėmimo;

Sektorių bendradarbiavimas

22. pažymi, kad Iranas užima antrą vietą pasaulyje pagal dujų išteklių dydį ir ketvirtą vietą pagal naftos išteklių dydį; mano, kad bendradarbiavimas energetikos srityje gali atlikti svarbų vaidmenį įvairinant energijos tiekimo į ES šaltinius ir mažinant valstybių narių energetinę priklausomybę nuo pavienių tiekėjų ir taip prisidėti prie ES energetinio saugumo; mano, kad ekonominių sankcijų panaikinimas gali išlaisvinti nemažai lėšų, kurios būtų skiriamos naftos ir dujų pramonei, taip pat kitiems ekonomikos sektoriams, kurie gautų naudos iš investicijų ir galimybių naudotis naujomis technologijomis; ragina Europos įmones investuoti į Irano energetikos sektorių; ypač ragina ES teikti paramą vystant SGD technologiją Irane; mano, kad investicijos į Iraną turi visiškai atitikti ES ilgalaikius priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo įsipareigojimus;
23. pažymi, kad šiuo metu gamtinės dujos patenkina daugiau kaip pusės Irano namų ūkių energijos poreikius; pabrėžia didelį atsinaujinančiųjų išteklių energijos plėtojimo potencialą Irane, šalyje, kurioje per metus vidutiniškai 300 dienų yra saulėtos ir kurios skaičiuojamas gamybos pajėgumas yra 13 kartų didesnis nei visas Irano energijos suvartojimas; ragina Komisiją remti atsinaujinančiosios energijos plėtoją Irane, kaip indėlį į šalies energijos rūšių derinio įvairinimą;
24. ragina Iraną prisijungti prie Gavybos pramonės skaidrumo iniciatyvos (GPSI) ir vykdamas ES ir Irano bendradarbiavimą energetikos srityje nuolat remtis tikslu siekti daugiau naudos Irano ir ES žmonėms aplinkos, socialinėje ir ekonominėje srityse;
25. pabrėžia, kad Iranas patiria daug su aplinka susijusių sunkumų, be kita ko, vandens trūkumą ir dirvožemio blogėjimą, ir kad naudodamasi visomis bendradarbiavimo verslo srityje galimybėmis ES turėtų padėti Iranui sustiprinti aplinkos apsaugą ir skatinti aplinką tausojančią vystymąsi; ragina vykdyti bendradarbiavimą aplinkos klausimais tokiose srityse kaip vandens apsaugos valdymas, įskaitant paramą Iranui gelbėjant Urmijos ežerą nuo išnykimo, kova su dykumėjimu ir žemės drebėjimų stebėjimas, taip pat spręsti su oro taršos ir atliekų tvarkymu susijusius klausimus; atsižvelgdamas į tai, reiškia didelį susirūpinimą dėl Kaspijos jūros taršos lygio ir ragina ES ir valstybes nares aktyviai remti Irano vyriausybės pastangas sustabdyti dramatišką jos padėties blogėjimą; palankiai vertina tai, kad Irano aplinkos apsaugos NVO plėtoja partnerystes

su kitomis NVO regione; palankiai vertina tai, kad jos prisijungė prie Tarptautinės gamtos apsaugos sąjungos ir Ramsaro konvencijos; ragina Komisiją padėti Irano NVO plėtoti dalyvaujamojo valdymo projektus;

26. mano, kad Irano ir jo kaimynių šalių regioninis dialogas ir bendradarbiavimas sprendžiant aplinkos klausimus būtinas, siekiant įveikti tokius iššūkius kaip oro tarša, vandens trūkumas ir dykumėjimas; pabrėžia, kad ES turėtų palengvinti tokį regioninį bendradarbiavimą kaip svarbią priemonę, kuria stiprinamas pasitikėjimas, ir remtis regiono veikėjų noru pasinaudoti Europos patirtimi šioje srityje;
27. atkreipia dėmesį į tyrimus, kuriuose teigiama, kad branduolinė energija Irane gali būti nekonkurencinga dėl nedidelių urano atsargų ir jo gavybos sąnaudų; nepaisant to, ragina Komisiją išnagrinėti galimybes bendradarbiauti su Iranu civiliniais tikslais naudojamos branduolinės energijos srityje laikantis BVVP priimtų įsipareigojimų ir paraginti Iraną pasirašyti Branduolinės saugos konvenciją; palankiai vertina kai kurių Irano pareigūnų pateiktą pasiūlymą užmegzti regioninį dialogą civilinių branduolinių programų saugos ir saugumo klausimais;
28. pabrėžia bendradarbiavimo aviacijos saugos srityje potencialą teikiant techninę pagalbą ir prieigą prie reikalingų komponentų Irano bendrovėms, kad jos būtų išbrauktos iš Europos juodojo sąrašo;
29. atkreipia dėmesį į tai, kad Irane yra 3 mln. Afganistano piliečių, iš kurių tik 950 000 turi oficialų teisinį pabėgėlio statusą Irane, taigi Iranas yra viena iš daugiausiai pabėgėlių priėmusių šalių; palankiai vertina tai, kad ES papildomai skyrė 6,5 mln. EUR, siekdama paremti Iraną šalyje esančių Afganistano gyventojų švietimo ir sveikatos priežiūros srityse; pabrėžia, kad reikia konkrečių priemonių, kuriomis būtų užtikrintos migrantų iš Afganistano ir pabėgėlių iš Afganistano žmogaus teisės Irane, įskaitant teisę į tinkamą teisinį procesą ir lygybę prieš įstatymą; mano, kad ES ir Irano bendradarbiavimas pabėgėlių valdymo srityje gali padidinti tarpusavio supratimą, paskatinti labiau paisyti tarptautinės teisės, prieglobsčio prašytojų ir pačių pabėgėlių žmogaus teisių, taip pat prisidėti prie konflikto sprendimo siekiant sumažinti dabartinio ir būsimo pabėgėlių judėjimo priežastis; mano, kad ES ir Irano bendradarbiavimas pabėgėlių valdymo srityje turėtų pagerinti pabėgėlių gerovę Irane ir užkirsti kelią prekybai žmonėmis; mano, kad ES ir Irano bendradarbiavimas taip pat turėtų apimti išsamų dialogą dėl migracijos, ypač dėl politikos ir teisėkūros strategijų ir prioritetų, susijusių su teisėta ir neteisėta migracija, prieglobsčio prašytojais ir pabėgėliais tiek nacionaliniu, tiek regioniniu lygmenimis;
30. pripažįsta, kad jauni (skaičiuojama, kad daugiau kaip 60 proc. gyventojų yra jaunesni nei 30 metų), išsilavinę ir technologiškai pažangūs Irano gyventojai ir jo visuomenės dinamiškumas gali suteikti ypatingų galimybių plėtojant asmeninius žmonių ryšius su ES, pagrįstus abipusiškumo ir abipusės pagarbos principais; mano, kad jaunimo mainų programos yra vienas iš sėkmingiausių veiksmų, kuriais suartinamos visuomenės ir kultūros; todėl palankiai vertina didesnę programos „Erasmus Mundus“ studentų iš Irano skaičių Europos universitetuose, kaip būdą kovoti su klaidingu supratimu ir stereotipais; ragina daugiau bendradarbiauti švietimo, mokslinių tyrimų ir inovacijų srityse vykdant daugiau studentų ir tyrėjų mainų, įskaitant universitetų bendradarbiavimą, be kita ko, aplinkos, atsinaujinančiosios energijos, teisingumo,

žmogaus teisių ir gero valdymo srityse; ragina Komisiją padidinti „Erasmus Mundus“ studentams iš Irano skiriamą biudžetą; palankiai vertina praktinius seminarus, kurie neseniai vyko Teherano universitete, kad būtų atkreiptas dėmesys į galimą naudą, kurią Irano universitetai gali gauti dalyvaudami programoje „Horizontas 2020“; ragina Irano vyriausybę paskirti programos „Horizontas 2020“ nacionalinį koordinatorių, kuris teiktų techninę pagalbą ir patarimus Irano universitetams teikiant paraiškas dalyvauti programos „Horizontas 2020“ projektuose; ragina Komisiją ištirti, kaip galima sudaryti daugiau galimybių Irano akademikams ir tyrėjams studijuoti ir eiti mokslus Europos universitetuose; ragina sukurti ES programą, kuri sutelktų Irano, Persijos įlankos bendradarbiavimo tarybos šalių ir Europos tyrėjus ir studentus, kad jie galėtų susipažinti su regioninės integracijos Europoje patirtimi ir tuo, ko buvo pasimokyta;

31. išreiškia didelį susirūpinimą dėl dvigubą ES ir Irano pilietybę turinčių asmenų suėmimo jiems atvykus į Iraną ir pabrėžia, kad šie suėmimai trukdo žmonių tarpusavio bendravimo galimybėms; ragina Irano valdžios institucijas leisti Irano diasporai Europoje saugiai keliauti į savo gimtąją šalį;

Regioninis saugumas

32. atkreipia dėmesį į svarbią įtaką, kurią ištisus tūkstantmečius darė įvairios Irano tautos ir kultūros, taip pat ir Europai; pažymi, kad dėl savo geostrateginės padėties, gyventojų skaičiaus ir ekonomikos dydžio, naftos ir gamtinių dujų atsargų ir įtakos regione Iranas yra labai svarbus Artimųjų Rytų ir Persijos įlankos regiono veikėjas; pabrėžia, kad Irano strateginius interesus geriausia patenkinti atkuriant regiono stabilumą, o Iranui jų siekiant nekonkuruojama ir neturėtų būti konkuruojama su kitais svarbiais veikėjais regione;
33. mano, kad susitarimas dėl branduolinės programos suteikia galimybę bendradarbiauti siekiant įveikti regiono saugumo krizę; mano, kad Iranas gali ir turėtų atlikti stabilizuojamąjį vaidmenį regione; mano, kad santykių su Iranu normalizavimas duos naudos visam regionui; mano, kad Iranas dėl savo, kaip svarbaus regioninio veikėjo, statuso turėtų atlikti stabilizuojamąjį vaidmenį regione; pabrėžia, kad Europos kaimynystės politikos (EKP) peržiūra, kurią pasiūlyta atlikti 2015 m. lapkričio 18 d., apima planus įtraukti trečiąsias šalis, kurios yra ES kaimynystės priemonėje dalyvaujančių šalių partnerių kaimynės, vykdančios išplėstinio bendradarbiavimo programas; todėl primygtinai ragina kurti temines programas siekiant pasiūlyti Sąjungos, Pietų kaimynystės priemonėje dalyvaujančių šalių partnerių ir svarbiausių regioninių veikėjų, pavyzdžiui, Irano, bendradarbiavimą svarbiausiais regionams klausimais, tokiais kaip saugumas, energija ir pabėgėlių valdymas;
34. ragina visas regiono valstybes, visų pirma Saudo Arabiją ir Iraną, susilaikyti nuo priešiškos konfliktus kurstančios retorikos, veiksmų ir paramos priešiškomis ginkluotoms grupuotėms regione, įskaitant sukarintus grupuočių „Hezbollah“ ir „Al-Nusra“ sparnus; reiškia susirūpinimą dėl didėjančio militarizavimo platesniame regione ir remia pastangas vykdyti griežtesnę ginkluotės kontrolę, ginklų neplatšinimą ir kovą su terorizmu, drauge pripažindamas teisėtus su gynyba susijusius rūpesčius, tačiau turėtų būti siekiama skatinti visapusišką pagarbą visų regiono šalių suverenitetui; yra susirūpinęs dėl to, kaip vykdomi Irano balistinių raketų bandymai, kurie, nors nėra BVVP nesilaikymas, yra nesuderinami su JT Saugumo Tarybos rezoliucijomis

35. mano, kad vykdant ES ir Irano politinį dialogą Iranas ir kiti svarbūs veikėjai regione turėtų būti raginami atlikti konstruktyvų vaidmenį siekiant įveikti politines krizes Irake, Jemene, Sirijoje, Libane ir Afganistane taip, kad būtų paisoma tarptautinės teisės ir šių šalių suvereniteto; ragina ES diplomatijos modelį grįsti ne religinėmis tapatybėmis, o politiniais prioritetais ir principais, pagal kuriuos būtų užtikrinama pagarba visų Artimųjų Rytų šalių, įskaitant Izraelį ir Palestiną, žmonėms, jų sauga ir saugumas, kad būtų skatinama siekti užtikrinti stabilesnę padėtį ir didesnę taiką Artimuosiuose Rytuose; laiko Irano ir ES bendradarbiavimą kovojant su terorizmu ir smurtiniu ekstremizmu regione svarbia politinio dialogo dalimi;
36. mano, kad negalima išspręsti konfliktų Artimuosiuose Rytuose, Šiaurės Afrikoje ir Persijos įlankos regione, jei prie derybų stalo nesusės visi veikėjai; todėl palankiai vertina Irano pastangas Sirijos taikos derybose: jis dalyvauja Tarptautinės paramos Sirijai grupės (TSPG) veikloje; tačiau apgailestauja, kad Iranas iki šiol iš esmės neprisidėjo gerinant padėtį, ir ragina Iraną prisidėti bent jau siekiant labiau palengvinti humanitarinės pagalbos pristatymą, padidinti civilių gyventojų apsaugą nuo antpuolių ir nuolat siekti ilgalaikio konflikto sprendimo; šiuo atžvilgiu pažymi, kad B. Assado režimas išlikimo požiūriu tampa vis labiau priklausomas nuo Irano, todėl ragina Irano valdžios institucijas pasinaudoti savo įtaka, siekiant taikiai išspręsti Sirijos konfliktą;
37. palankiai vertina Irano pasirengimą remti dabartinės Irako stabilizavimo pastangas ir primygtinai ragina Iraną atlikti reikšmingą vaidmenį siekiant nutraukti sektantišką smurtą, taip pat ragina dėti papildomas pastangas siekiant, kad visos dabar šalyje veikiančios karinės grupuotės paklustų Irako vyriausybei, siekiant atsižvelgti į visų interesus; pabrėžia, kad ES ir Iranas turi bendrų priešų – grupuotes ISIS („Da'esh“), „Al-Qaeda“, „Al-Nusra“ ir panašias JT Saugumo Tarybos teroristinėmis paskelbtas grupuotes, įkvėptas radikalaus iškraipyto islamo mokymo; palankiai vertina Irano indėlį kovojant su ISIS („Da'esh“), įskaitant jo ankstyvą paramą Kurdų regiono valdžiai Erbile, ir pripažįsta jo lemiamą indėlį Irake, dėl kurio buvo sustabdytas ISIS („Da'esh“) puolimas ir atgautos teritorijos, kurių gyventojai kentė džihadistų terorizmą; tačiau nerimauja dėl nuolatinių pranešimų apie „Al-Qaeda“ narių išlaisvinimą; atkreipia dėmesį į Irano ir Australijos susitarimą dalytis žvalgybine informacija kovojant su ISIS („Da'esh“);
38. mano, kad konfliktų įvairiose regiono šalyse priežastis yra regioninė konkurencija; yra labai susirūpinęs dėl didėjančio sektantiško smurto regione ir pabrėžia, kad reikia ilgalaikio ir visapusiško ES diplomatinio dalyvavimo, siekiant panaikinti pagrindinius konflikto dinamikos veiksnius teikiant ilgalaikę paramą etninių ir sektantiškų grupių susitaikymui; susirūpinęs atkreipia dėmesį į stiprėjančią Irano ir Saudo Arabijos tarpusavio kovą dėl politinės ir religinės įtakos ir įspėja apie jos poveikį konfliktų sprendimui ir saugumui Artimųjų Rytų regione ir už jo ribų; mano, kad, siekiant sušvelninti įtampą regione, būtina vykdyti Irano ir Saudo Arabijos suartėjimo politiką ir konstruktyvų jų bendradarbiavimą, nes tai būdas ieškoti sprendimų, kaip nutraukti konfliktus Irake, Sirijoje ir Jemene ir dėl to susidarančius migracijos srautus, tai taip pat būtina siekiant panaikinti pagrindines terorizmo ir ekstremizmo, keliančių grėsmę regionui, taip pat Europos Sąjungai ir už jos ribų, priežastis; ragina vykdyti aktyvią ES diplomatiją siekiant sumažinti įtampą tarp Teherano ir Rijado, įskaitant pasitikėjimo

stiprinimą, neformaliąją diplomatią ir įtampos mažinimo priemonės, kuriomis pirmiausia siekiama atnaujinti Saudo Arabijos ir Irano diplomatinis santykius, kaip pirmą jų santykių normalizavimo etapą; ragina ES šiuo tikslu dirbti su JAV ir Rusija ir, visų pirma, remti kūrimą naujos regiono saugumo infrastruktūros, pagal kurią būtų atsižvelgiama į Irano ir Saudo Arabijos grėsmių supratimą ir teisėtus su saugumu susijusius rūpesčius ir suteikiamos saugumo garantijos Iranui ir Persijos įlankos bendradarbiavimo tarybos šalims; pabrėžia, kad bendradarbiavimas jūrų saugumo Persijos įlankoje srityje, įskaitant laisvos navigacijos chartijos pasirašymą, galėtų būti pirmoji pasitikėjimo stiprinimo priemonė plėtojant pasitikėjimą ir bendradarbiavimą regione;

Socialiniai ir ekonominiai klausimai, teisinė valstybė, demokratija ir žmogaus teisės

39. mano, kad Irano revoliucijos paveldas ir jo, kaip islamo respublikos, sandara, taip pat dideli Irano ir ES skirtumai politinių ir institucinių sistemų aspektu neturi būti kliūtis siekiant atvirumo ir bendro vardiklio su demokratija, teisine valstybe ir žmogaus teisėmis susijusiais klausimais; ragina Islamo Respubliką išplėsti politinio pliuralizmo erdvę; pabrėžia, kad Medžlisas remia reformas ir europinį požiūrį, ir drauge mano, kad 2016 m. vasario mėn. parlamento ir Ekspertų asamblėjos rinkimų rezultatai atspindi Irano žmonių valią, suteikia galimybę toliau bendradarbiauti su Europos Sąjunga ir jos valstybėmis narėmis, taip pat galimybę šalies viduje įgyvendinti ekonominę, socialinę ir politinę reformas; ragina Irano valdžios institucijas leisti rengti laisvus ir sąžiningus rinkimus laikantis tarptautinių standartų;
40. pažymi, kad Iranas tapo atviras, nes šaliai reikia pagalbos, kad patenkintų savo piliečių poreikius ir išlaikytų išsilavinusį jaunimą šalyje, nes tai svarbu jos stabilumui;
41. susirūpinęs pažymi, kad Irane vienam gyventojui tenkančių įvykdytų mirties bausmių skaičius yra didžiausias pasaulyje; pabrėžia, kad panaikinus mirties bausmę už nusikaltimus, susijusius su narkotikais, būtų itin sumažintas įvykdomų mirties bausmių skaičius; atsižvelgdamas į tai, palankiai vertina galimybę, kad naujai išrinktas Medžlisas apsvarstys teisės aktus dėl kai kurių su narkotikais susijusių nusikaltimų išbraukimo iš nusikaltimų, už kuriuos baudžiama mirties bausme, sąrašo;
42. palankiai vertina tai, kad 2013 m. priėmus Islamo baudžiamąjį kodeksą ir Iranui ratifikavus JT vaiko teisių konvenciją draudžiama vykdyti mirties bausmę vaikams ir visi nusikalstamą veiką padarę nepilnamečiai, nuteisti mirties bausme iki 2013 m., gali siekti, kad jų byla būtų nagrinėjama pakartotinai; ragina Iraną užtikrinti, kad šis draudimas būtų iki galo įgyvendintas ir kad visi atitinkami nusikalstamą veiką padarę asmenys būtų informuoti apie šią teisę; ragina Iraną paskelbti mirties bausmės moratoriumą;
43. ragina Iraną visapusiškai bendradarbiauti su JT žmogaus teisių mechanizmais ir stengtis taikyti bendradarbiaujant pateiktas rekomendacijas, įskaitant visuotinį periodinį vertinimą, suteikiant tarptautinėms žmogaus teisių organizacijoms galimybę vykdyti savo misijas; šis pokytis padės pagerinti Europos viešąją nuomonę apie Iraną; atkreipia dėmesį į tai, kad Irano vyriausybė, plėtodama dialogą, pradėjo daugiau bendradarbiauti taikant JT specialiąsias procedūras; ragina Irano vyriausybę spręsti pagrindines problemas, į kurias atkreipiamas dėmesys JT specialiojo pranešėjo ir JT Generalinio Sekretoriaus pranešimuose dėl žmogaus teisių padėties Irane, taip pat atsižvelgti į

konkrečius raginimus imtis veiksmų, pateikiamus JT Generalinės Asamblėjos rezoliucijose;

44. ragina Europos išorės veiksmų tarnybą (EIVT) ir Komisiją remti pastangas sukurti aplinką, kurioje pilietinės visuomenės organizacijos galėtų tinkamai vykdyti nepriklausomą veiklą; pabrėžia, kad plėtojant ES ir Irano santykius svarbu laikytis ES žmogaus teisių gairių, įskaitant gaires dėl žmogaus teisių gynėjų;
45. ragina Iraną paisyti visų savo įsipareigojimų pagal Irano Islamo Respublikos Konstituciją, Tarptautinį pilietinių ir politinių teisių paktą, Vaiko teisių konvenciją ir Tarptautinį ekonominių, socialinių ir kultūrinių teisių paktą, tuos įsipareigojimus saugoti ir vykdyti paisant teisių į saviraiškos naudojantis internetu ir juo nesinaudojant laisvę, nuomonės laisvę, teisės laisvai rinktis į taikius susirinkimus ir burtis į asociacijas, minties, sąžinės, religijos ar tikėjimo laisvės, taip pat teisiškai ir praktiškai užtikrinant, kad jo piliečiai galėtų naudotis savo asmens, socialinėmis ir politinėmis teisėmis be diskriminacijos ir persekiojimo dėl lyties, kalbos, religijos, politinės ar kitokios nuomonės, tautinės, etninės ar socialinės kilmės, lyties, seksualinės orientacijos ar kitos būklės, kaip nustatyta šiose priemonėse; pabrėžia, kad tai apima pagrindinę lygybės prieš įstatymą teisę, taip pat vienodas galimybes gauti išsilavinimą, sveikatos priežiūrą ir profesines galimybes;
46. teigiamai vertina pagal naująjį baudžiamąjį kodeksą vykdomas reformas, tačiau reiškia didelį susirūpinimą dėl to, kad kodeksu nėra visapusiškai užtikrinamos tarptautinės tinkamo teisinio proceso apsaugos priemonės; ragina Iraną atlikti 2014 m. baudžiamojo proceso kodekso peržiūrą, siekiant įtraukti teisingo bylos nagrinėjimo garantijas; ragina Iraną peržiūrėti ir iš dalies pakeisti įstatymą, siekiant užtikrinti, kad pareiškimai, išgauti kankinant asmenį, su juo blogai elgiantis ar taikant kitus prievartos būdus, nebūtų laikomi įrodymu baudžiamajame procese ir kad visi kaltinimai kankinimu ir blogu elgesiu, apie kuriuos pranešama valdžios institucijoms, būtų iš karto tiriami;
47. ragina paleisti visus politinius kalinius; ragina Iraną paleisti kalinamus ES piliečius, sulaikytus ar nuteistus taikant teisminį procesą, neatitinkantį tarptautinių standartų, įskaitant: 58 metų Nazaką Afsharą, kalinamą nuo 2016 m. kovo mėn., 76 metų Kamalį Foroughi, kalinamą nuo 2011 m. gegužės mėn., 65 metų Homa Hoodfarą, kalinamą nuo 2016 m. birželio mėn., ir 37 metų Nazaniną Zaghari-Ratcliffe, kalinamą nuo 2016 m. balandžio mėn.;
48. pripažįsta, kad Irane yra didelė religijos ir tikėjimo įvairovė; pažymi, kad pagal Irano Islamo Respublikos konstituciją oficialiai saugomos kai kurios religinės mažumos ir pagrindinės jų religijos laisvės; vis dėlto yra susirūpinęs dėl to, kad išaugo dėl tikėjimo kalinamų asmenų iš religinių mažumų bendruomenių skaičius; primygtinai ragina Irano valdžios institucijas užtikrinti, kad religinių ir etninių mažumų teisės būtų visapusiškai gerbiamos ir saugomos įstatymu ir kad būtų išplėsta religijos laisvė;
49. atkreipia dėmesį į tai, kad Irano moterys padarė pažangą švietimo, mokslo ir mokslinių tyrimų srityse, kaip rodo tai, kad dauguma studentų Irano universitetuose yra moterys; ragina ES ir jos valstybes nares visais dvišalio bendradarbiavimo su Irano valdžios institucijomis atvejais ir toliau kelti klausimus, susijusius su lyčiu lygybe; ragina užtikrinti visišką lyčių lygybę taikant esamos teisinės ir praktinės moterų

diskriminacijos panaikinimo priemonės ir užtikrinti lygias moterų galimybes dalyvauti darbo rinkoje ir visais aspektais dalyvauti ekonominiame, kultūriniame, socialiniame ir politiniame gyvenime; teigiamai vertina bandymus parengti įstatymo projektą dėl moterų apsaugos nuo smurto ir tikisi, kad naujai išrinktas parlamentas apsvarstys galimybę priimti teisės aktus, kuriais būtų visapusiškai kriminalizuojamas smurtas prieš moteris ir vedybinis prievartavimas;

50. palankiai vertina prezidento H. Rohani kampanijos pažadą pateikti piliečių teisių chartiją ir jo pareiškimus dėl etninių mažumų teisių rėmimo; mano, kad chartija turėtų būti grindžiama Irano tarptautiniais įsipareigojimais žmogaus teisių srityje ir visapusiškai juos atitikti; pabrėžia, kaip svarbu paisyti teisinės valstybės ir teisminių institucijų nepriklausomumo principų užtikrinant būtiną teisinį tikrumą, kurio reikia, kad būtų vykdomos užsienio investicijos, bet pirmiausia jo reikia patiems Irano gyventojams; ragina teisėsaugą gerbti teisę į teisingą bylos nagrinėjimą ir tinkamą procesą ir suteikti įtariamiesiems galimybę turėti advokatą; ragina EIVT ir Komisiją dirbti drauge su Irano valdžios institucijomis tokiose srityse kaip teismų reforma ir kalėjimų sistemos, įskaitant kalinimo sąlygas, reforma, vyriausybės atskaitomybė, teisinės valstybės principo, žodžio laisvės, piliečių žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių paisymas ir kova su korupcija;
51. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Irano vyriausybei ir parlamentui, Tarybai, Komisijai, Komisijos pirmininko pavaduotojai ir Sąjungos vyriausiajai įgaliotinei užsienio reikalams ir saugumo politikai ir Europos išorės veiksmų tarnybai (EIVT).

14.7.2016

TARPTAUTINĖS PREKYBOS KOMITETO NUOMONĖ

pateikta Užsienio reikalų komitetui

dėl ES strategijos Irano atžvilgiu po susitarimo dėl branduolinės programos
(2015/2274(INI))

Nuomonės referentė: Marietje Schaake

PASIŪLYMAI

Tarptautinės prekybos komitetas ragina atsakingą Užsienio reikalų komitetą į savo pasiūlymą dėl rezoliucijos įtraukti šiuos pasiūlymus:

1. primena, kad Irano Islamo Respublikai įvykdžius savo įsipareigojimus pagal Bendrą visapusišką veiksmų planą Tarybos priimtas sprendimas panaikinti visas prieš šalį taikytas su branduoliniais bandymais susijusias sankcijas sudaro sąlygas atnaujinti santykius su Iranu ir suteiks galimybių ir naudos abiem pusėms, kadangi bus įmanoma iš naujo atverti Irano rinką Europos įmonėms; primena, kad Irane gyvena daug palyginti išsilavinusių ir jaunų žmonių, kad jo BVP sudėtis yra viena įvairiausių regione, kad šiai šaliai reikia investicijų ir ji yra potenciali rinka kokybiškoms Europos prekėms;
2. pažymi, kad nors Komisija keliuose pareiškimuose ir ES delegacijos Irane (paskutinę iš jų sudarė Komisijos pirmininko pavaduotoja ir vyriausioji įgaliotinė bei septyni Komisijos nariai) sutelkė dėmesį į prekybos ir ekonominių ryšių plėtojimą;
3. pabrėžia, kad prekyba ir galimybė vėl naudotis pasauline taisyklėmis pagrįsta prekybos sistema galėtų būti priemonėmis, kuriomis būtų nutraukta Irano izoliacija, ir kad prekyba galėtų būti svarbi politinio dialogo stiprinimo ir regiono šalių tarpusavio bendradarbiavimo skatinimo priemonė siekiant sustiprinti regioninę plėtrą, padidinti užimtumą bei stabilumą platesniame regione;
4. ragina užtikrinti ES prekybos politikos ir ES energetikos politikos principų suderinamumą ir mano, kad visi dabartiniai ir būsimieji ES projektai ir investicijos Irane turi visiškai atitikti ES ilgalaikius priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo įsipareigojimus;
5. reiškia susirūpinimą dėl aukšto korupcijos lygio ir prekybą vykdyti trukdančių sankcijų, kurios paskatino šešėlinę ekonomiką ir kelia riziką Europos investicijoms; todėl pabrėžia, kad reikia kovoti su korupcija, didinti skaidrumą ir kad Irane turi būti kuriamas iš tikrųjų

privatus sektorius ir rinkos ekonomika;

6. primena, kad ES prekybos politika prisidedama prie Sąjungos ginamų vertybių saugojimo ir propagavimo; pabrėžia, kad galimas prekybos ryšių tarp ES ir Irano atnaujinimas turi būti vykdomas kartu atliekant esminius su žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių gerbimu, taip pat darbo teisių, socialinių ir aplinkos standartų laikymusi Irane susijusius pagerinimus; mano, kad apčiuopiamas pagerėjimas šiose srityse yra itin svarbus, kad būtų atnaujinti santykiai prekybos ir investicijų srityse siekiant pagerinti iranėčių gyvenimo sąlygas ir didinti jų gerovę; primena, kad Iranas yra pasirašęs Tarptautinį pilietinių ir politinių teisių paktą ir Vaiko teisių konvenciją, ir ragina Iraną nuosekliau laikytis savo tarptautinių įsipareigojimų;
7. pažymi, kad iki 70 proc. Irano ekonomikos kontroliuoja valstybė ir tai gali sudaryti problemų Europos įmonėms Irane bei kad aktyvesnė prekyba galėtų sustiprinti tam tikrų neišrinktų asmenų ekonominę, karinę ir politinę galią; prašo Komisijos, praėjus dvejiems metams po sankcijų panaikinimo, pateikti ataskaitą dėl potencialių kliūčių Europos įmonėms Irane ir dėl poveikio, kurį šie prekybos santykiai gali turėti Irane; pabrėžia, jog svarbu, kad Iranas kurtų tarptautinėms investicijoms palankią aplinką ir kad tai būtų atliekama laikantis Finansinių veiksmų darbo grupės (angl. FATF) rekomendacijų dėl kovos su pinigų plovimu;
8. pabrėžia, kad Iranas patiria daug su aplinka susijusių sunkumų, be kita ko, vandens trūkumą ir dirvožemio blogėjimą, ir kad naudodamasi visomis bendradarbiavimo verslo srityje galimybėmis ES turėtų padėti Iranui sustiprinti aplinkos apsaugą ir skatinti aplinką tausojantį vystymąsi;
9. pažymi, kad dabartiniai ES įgaliojimai vesti derybas dėl prekybos ir bendradarbiavimo susitarimo su Iranu yra pasenę; ragina ES išnagrinėti galimybę atnaujinti diskusijas su Iranu dėl jo prisijungimo prie Pasaulio prekybos organizacijos, nes narystė PPO padėtų labiau liberalizuoti Irano ekonomiką ir paskatintų jos augimą, šalyje įtvirtintų pasaulinę taisyklėmis pagrįstą sistemą ir sukurtų mechanizmą, kuriuo būtų remiamos būtinos ekonomikos reformos Irane ir prižiūrima, kad Iranas atsiskaitytų už tarptautinius įsipareigojimus; taip pat pabrėžia, jog Iranui svarbu plėtoti ekonominius ir prekybos ryšius su savo regiono subjektais, tinkamai laikantis PPO taisyklių, kad būtų sukurtas darnus ekonomikos ir prekybos blokas; pažymi, kad Europos Sąjunga gali suteikti žinių ir paramą šio regioninio dialogo užmezgimui ir plėtrai; ragina Komisiją ištirti santykių prekybos ir investicijų srityse su Iranu stiprinimo galimybes siekiant, kad Iranas labiau laikytųsi PPO taisyklių ir kad būtų apsaugotos Europos investicijos; pabrėžia, kad oficialios derybos sudarytų galimybę ES visapusiškai pasinaudoti savo, kaip didžiausios integruotos rinkos ir ekonominio bloko, padėtimi kaip svertu ir sukurti forumą, kuriame būtų keičiamasi nuomonėmis ir vyktų dialogas;
10. mano, kad, nepaisant didelio skaičiaus pasirašytų sutarčių su Europos įmonėmis, Iranas nepajėgus vykdyti savo įsipareigojimų dėl nepakankamo likvidumo, o tai Irano atvėrimo procesą įsuks į užburtą ratą;
11. pažymi svarbų faktą, kad kai kurioms JAV sankcijoms, ypač susijusioms su žmogaus teisių pažeidimais, parama terorizmui ir balistinių raketų bandymu, susitarimas dėl branduolinės programos neturi įtakos ir kad jos bus taikomos toliau; apgailestauja, kad vis dar taikomos JAV sankcijos apriboja ES politines galimybes ir kliudo verslo veiklą JAV

vykdančioms Europos įmonėms plėtoti verslą Irane; mano, jog nepriimtina, kad ES būtų priklausoma nuo JAV vyriausybės teisinio tikrumo ir numatomumo užtikrinimo aspektu, ir prašo Komisijos ir Europos išorės veiksmų tarnybos (EIVT) tęsti dialogą ir bendradarbiavimą su JAV, be kita ko, laikinai taikant išimtis, kol bus susitarta dėl nuolatinio sprendimo;

12. mano, kad reaguojant į teisinį investicijų Irane netikrumą dėl ekstrateritorinių JAV teisės aktų ir dėl sandorių doleriais reikia keisti požiūrį į prekybą su Iranu; ragina, kad euras būtų mūsų sandorių su Iranu valiuta, siekiant išvengti JAV valdžios institucijų baudžiamųjų sankcijų, kurias praeityje patyrė kai kurie Europos bankai;
13. pažymi, kad ES siekia diversifikuoti energijos išteklius ir kad Iranas yra svarbus veikėjas tarptautinėje energetikos rinkoje, ir todėl remia tolesnį bendradarbiavimą su Iranu šioje srityje; skatina Irano naftos ir dujų eksportą į Europą ir tvirtesnį bendradarbiavimą, siekiant plėtoti naujus technologinius sprendimus, atsinaujinančiuosius energijos išteklius ir didinti energijos vartojimo efektyvumą;
14. pabrėžia atviro ir saugaus interneto potencialą plėtojant skaitmeninę ekonomiką Irane; dar kartą ragina užtikrinti veiksmingą Europos eksporto kontrolės režimą siekiant sukliudyti, kad dvejopos paskirties prekės ir technologijos būtų netinkamai naudojamos pažeidžiant žmogaus teises ir prieš ES;
15. pažymi, kad norint, jog sustiprėtų ES ir Irano prekybos ryšiai turėtų teigiamą poveikį visai Irano visuomenei, itin svarbu veiksmingai įgyvendinti įmonių socialinės atsakomybės gaires;
16. ragina ypatingą dėmesį skirti MVĮ iš Europos ir Irano vaidmeniui prekybos santykių stiprinimo srityje;
17. pabrėžia, kad visų pirma būtina užtikrinti lyčių pusiausvyrą pagrįstą ir įtraukų ekonomikos augimą Irane; primygtinai ragina ypatingą dėmesį skirti Irano moterų, kurios susiduria su teisine diskriminacija, taip pat Irane besilankančių europiečių moterų vaidmeniui, turint mintyje reikalavimą nešioti religinius simbolius, kuris gali atbaidyti europietes moteris nuo kelionių į Iraną.

GALUTINIO BALSAVIMO NUOMONĘ TEIKIANČIAME KOMITETE REZULTATAI

Priėmimo data	14.7.2016
Galutinio balsavimo rezultatai	+: 25 -: 4 0: 4
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę nariai	William (The Earl of) Dartmouth, Laima Liucija Andrikienė, Maria Arena, Karoline Graswander-Hainz, Yannick Jadot, Ska Keller, Jude Kirton-Darling, Alexander Graf Lambsdorff, Bernd Lange, Emmanuel Maurel, Anne-Marie Mineur, Sorin Moisă, Godelieve Quisthoudt-Rowohl, Inmaculada Rodríguez-Piñero Fernández, Marietje Schaake, Helmut Scholz, Joachim Schuster, Joachim Starbatty, Iuliu Winkler, Jan Zahradil
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę pavaduojantys nariai	Reimer Böge, Victor Boştinaru, Klaus Buchner, Gabriel Mato, Bolesław G. Piecha, Pedro Silva Pereira, Ramon Tremosa i Balcells, Wim van de Camp, Jarosław Wałęsa, Pablo Zalba Bidegain
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę pavaduojantys nariai (200 straipsnio 2 dalis)	Mara Bizzotto, Bernd Kölmel, Jozo Radoš, Dariusz Rosati, Mylène Troszczynski

GALUTINIO BALSAVIMO ATSAKINGAME KOMITETE REZULTATAI

Priėmimo data	6.10.2016
Galutinio balsavimo rezultatai	+: 38 -: 15 0: 8
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę nariai	Lars Adaktusson, Michèle Alliot-Marie, Petras Auštrevičius, Bas Belder, Goffredo Maria Bettini, Mario Borghezio, Elmar Brok, Klaus Buchner, James Carver, Fabio Massimo Castaldo, Javier Couso Permuy, Georgios Epitideios, Knut Fleckenstein, Eugen Freund, Iveta Grigule, Richard Howitt, Sandra Kalniete, Tunne Kelam, Afzal Khan, Janusz Korwin-Mikke, Andrey Kovatchev, Eduard Kukan, İlhan Kyuchyuk, Arne Lietz, Barbara Lochbihler, Sabine Lössing, Ramona Nicole Mănescu, David McAllister, Tamás Meszerics, Francisco José Millán Mon, Pier Antonio Panzeri, Demetris Papadakis, Ioan Mircea Paşcu, Vincent Peillon, Alojz Peterle, Tonino Picula, Kati Piri, Cristian Dan Preda, Jozo Radoš, Sofia Sakorafa, Jacek Saryusz-Wolski, Charles Tannock, László Tőkés, Ivo Vajgl, Elena Valenciano, Johannes Cornelis van Baalen, Boris Zala
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę pavaduojantys nariai	Laima Liucija Andrikienė, Angel Dzhambazki, Christian Ehler, Andrzej Grzyb, András Gyürk, Liisa Jaakonsaari, Marek Jurek, Marietje Schaake, Jean-Luc Schaffhauser, Igor Šoltes, Dubravka Šuica
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę pavaduojantys nariai (200 straipsnio 2 dalis)	Liliana Rodrigues, Judith Sargentini, Bogdan Brunon Wenta